Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/1566

5.3.2024

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Priemyselná politika ako nástroj na zmenšenie závislosti a posilnenie trhu EÚ s ekologickými výrobkami v odvetviach náročných na zdroje a energiu

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2024/1566)

Spravodajca: **Matteo Carlo BORSANI**

Spoluspravodajca: **Dirk JARRÉ**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	25. 1. 2023
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
	stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	poradná komisia pre priemyselné zmeny
Prijaté v sekcii	9. 11. 2023
Prijaté v pléne	13. 12. 2023
Plenárne zasadnutie č.	583
Výsledok hlasovania	
(za/proti/zdržalo sa)	165/0/2

1. Závery a odporúčania

1.1. Európska únia (EÚ) čelí výzve znižovania emisií skleníkových plynov a prechodu na zelené hospodárstvo. Priemyselný sektor EÚ zohráva v tejto transformácii kľúčovú úlohu, ale v súčasnosti zápasí aj s vysokými cenami energie. Komisia vypracovala Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody, ktorý sa zameriava na regulačné zjednodušenie, prístup k financovaniu, zlepšovanie zručností a odolné dodávateľské reťazce.

1.2. Dekarbonizácia spoločnosti a európskeho hospodárstva môže vytvoriť účinný cyklus pre odvetvia náročné na zdroje a energiu a pre životné prostredie, a zvýšiť tak dopyt po dekarbonizovaných výrobkoch z týchto odvetví. V ideálnom prípade uľahčí proces zelenšej transformácie, ak sa odvetvia náročné na zdroje a energiu, iné odvetvia a domácnosti po jej sprístupnení v dostatočných množstvách a za primerané a predvídateľné ceny preorientujú na zelenú energiu. Preto sa musí čo najskôr vytvoriť nový regulačný rámec pre ceny energie, ktorý vychádza z nízkych cien energie z obnoviteľných zdrojov a úzko nesleduje ceny plynu.

1.3. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zdôrazňuje, že je potrebné, aby boli odvetvia náročné na zdroje a energiu riadne zapojené do tejto tvorby politík a napĺňania ambícií EÚ v oblasti klimatickej neutrality na všetkých úrovniach. Odporúčame vypracovať odvetvové politiky s prihliadnutím na osobitné prekážky a potreby jednotlivých odvetví náročných na zdroje a energiu. V tejto súvislosti by mohla pomôcť aj väčšia koordinácia a súdržnosť medzi priemyselnou politikou, obchodnou politikou a politikou v oblasti klímy na úrovni Európskej komisie.

1.4. Musí sa zabrániť duplicite právnych predpisov a nadmernej regulácii a nové alebo revidované právne predpisy EÚ musia podliehať prísnej kontrole konkurencieschopnosti, aby sa uvoľnil regulačný priestor a prilákali a udržali investície do ekologizácie domácich priemyselných kapacít.

1.5. EHSV konštatuje, že Európa rýchlo stanovila ambiciózne ciele pre Európsku zelenú dohodu, ale s aktualizáciou rámcových podmienok umožňujúcich rýchl [1] u transformáciu sa neponáhľala. Vzhľadom na súčasný spôsob fungovania to platí aj pre Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody a akt o emisne neutrálnom priemysle, hoci niektoré otázky, ako napríklad zvýšenie rýchlosti udeľovania povolení, sa zlepšili.

[1] COM(2023) 161 final

1.6. V tejto súvislosti EHSV zdôrazňuje, že zásadný význam má aj zabezpečenie finančnej a investičnej podpory zelenej transformácie. Nástrojmi politiky tvorby trhu a spotrebiteľskými politikami sa tiež môže stimulovať prechod na ekologické výrobky a technológie.

1.7. EHSV zdôrazňuje, že na zabezpečenie účinnej priemyselnej politiky sú potrebné zásahy na strane dopytu aj ponuky. Intervencie na strane dopytu môžu zahŕňať podporu európskeho obsahu vo výrobkoch, uplatňovanie udržateľného verejného obstarávania a vytvorenie trhu s ekologickými výrobkami. Intervencie na strane ponuky môžu zahŕňať vytvorenie regulačného rámca na podporu modelov výroby čistých technológií, uľahčenie výroby a spotreby dekarbonizovanej energie a podporu rozvoja vodíkovej infraštruktúry. Zavedenie dlhodobých mechanizmov na uľahčenie výroby, dostupnosti a spotreby dekarbonizovanej elektrickej energie a energie za globálne konkurencieschopné ceny je dôležité aj pre globálnu konkurencieschopnosť priemyselných odvetví EÚ, najmä odvetví náročných na zdroje a energiu.

1.8. EHSV zdôrazňuje, že ambiciózne ciele EÚ v oblasti klímy bude možné dosiahnuť len vtedy, ak sa prostredníctvom dobre navrhnutej obchodnej politiky a silných nástrojov na ochranu obchodu vytvoria rovnaké podmienky na celom svete. EÚ musí v skutočnosti prijať opatrenia proti nekalej súťaži z tretích krajín posilnením obchodných vzťahov s partnermi bohatými na zdroje, ktorí dodržiavajú zásady spravodlivého obchodu. Musí sa posilniť dohľad nad trhom, aby sa zaručilo, že dovážaný tovar spĺňa stanovené požiadavky, a zabezpečilo, že jeho výroba je v súlade s normami a predpismi EÚ týkajúcimi sa okrem iného recyklovaného obsahu tohto tovaru.

1.9. EÚ by sa mala usilovať o dosiahnutie svojich klimatických cieľov a zároveň podporovať hospodársky rast a vytváranie pracovných miest. Opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovníkov by sa mali vykonávať vo všetkých členských štátoch. Iniciatívy, investície a politiky v tomto rámci by mali zahŕňať aj cielené opatrenia určené pre komunity s nízkymi príjmami, nízkokvalifikovaných pracovníkov a skupiny, ktoré sa v dôsledku zelenej transformácie stali zraniteľnými.

1.10. EHSV odporúča, aby sa v členských štátoch na národnej úrovni vytvorili potrebné inštitucionálne a administratívne kapacity na riadenie Priemyselného plánu v kontexte Zelenej dohody, aktu o emisne neutrálnom priemysle a vytvárania zelených trhov.

1.11. EHSV zároveň vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili strategickú priemyselnú politiku s cieľom urýchliť odvetvové priemyselné politiky a potrebné zmeny v systéme riadenia EÚ a aby o týchto otázkach viedli otvorenú debatu a skutočné konzultácie so všetkými zložkami občianskej spoločnosti. Tieto diskusie by mali byť vecné, pružné a v blízkej budúcnosti by mali priniesť výsledky.

1.12. Akýkoľvek pokus o vytvorenie strategickej a odvetvovej priemyselnej politiky zlyhá bez strategických znalostí o vedeckom, technologickom a odvetvovom vývoji. EHSV nabáda Európsku komisiu, aby preskúmala nové spôsoby a prostriedky zhromažďovania a analýzy najdôležitejších údajov pre rozvoj strategickej priemyselnej politiky v budúcnosti. Komisia by takisto mala zaviesť pravidelné hodnotenia politík súvisiacich s dekarbonizáciou odvetví náročných na zdroje a energiu, aby sa zmeral vplyv na konkurencieschopnosť a hospodársku odolnosť EÚ. Hodnotenia by sa mali vykonávať na úrovni EÚ a mali by do nich byť zapojení sociálni partneri.

2. **Úvod a súvislosti**

2.1. V roku 2019 priemyselná výroba v EÚ vyprodukovala približne 3,1 gigaton (Gt) CO_2, čo je menej ako 9 % celosvetových emisií CO_2 v uvedenom roku. Na druhej strane spotreba v EÚ bola zodpovedná za 3,4 Gt emisií CO_2, čo predstavuje 10 % celosvetových emisií CO_2. Väčšina emisií CO_2 pochádzajúcich z výroby tovaru dovážaného na spotrebu do EÚ sa v súčasnosti emituje v krajinách mimo EÚ, najmä v Číne (27 %), Rusku (12 %) a Spojených štátoch (8 %) (údaje za rok 2019 ([2])).

2.2. Ekosystém odvetví náročných na zdroje a energiu zahŕňa širokú škálu odvetví, ako sú chemický, oceliarsky, papierenský, plastový, banský, ťažobný a lomový, rafinérsky, cementársky, drevársky, gumárenský priemysel, priemysel neželezných kovov, skla, keramiky a umelých vlákien. Uvedené odvetvia sa vyznačujú vysokou energetickou a uhlíkovou náročnosťou a tým, že sú východiskovými bodmi mnohých hodnotových reťazcov a poskytujú suroviny, spracované materiály a medziprodukty. Ekosystém energeticky náročných priemyselných odvetví zamestnáva v Európe 7,8 milióna ľudí a vytvára pridanú hodnotu v objeme 549 miliárd EUR (4,55 % celkovej hodnoty EÚ). V roku 2019 bol zodpovedný za 22 % celkových emisií skleníkových plynov v EÚ.

([2]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220524-1.

2.3. V rámci priemyselnej politiky sa síce zintenzívňuje úsilie o zníženie vplyvu hospodárskych činností na biosféru, no v dôsledku energetickej krízy sú krajiny EÚ závislé od iných krajín s nižšími nákladmi na energiu a väčšou uhlíkovou stopou. Táto situácia ďalej otvára dvere konkurentom z regiónov s nižšími nákladmi na energiu, čo vedie k prudkému nárastu lacného dovozu (často s oveľa vyššou uhlíkovou stopou) a k strate podielu na celosvetovom trhu. To môže ohrozovať Európsku zelenú dohodu a poukazuje na naliehavú potrebu silnej priemyselnej politiky EÚ, ktorá bude schopná zabezpečiť hospodársku odolnosť a otvorenú strategickú autonómiu.

2.4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti môžeme súčasné obdobie definovať ako renesanciu priemyselnej politiky v Európe. Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody, ktorý nedávno uverejnila Európska komisia, sa zameriava na:

— predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie,

— rýchlejší prístup k financovaniu,

— zvyšovanie kvalifikácií,

— otvorené obchodovanie pre odolné dodávateľské reťazce.

2.5. Cieľom aktu o emisne neutrálnom priemysle je okrem toho podnietiť rozsiahle investície do hodnotových reťazcov emisne neutrálnych priemyselných odvetví vrátane energeticky náročných priemyselných odvetví.

2.6. EÚ v posledných rokoch zvýšila svoje ambiciózne ciele v oblasti klímy v snahe znížiť vplyv hospodárskych činností na biosféru, čo v nadchádzajúcich rokoch povedie k výraznému nárastu počtu nových právnych predpisov.

2.7. Na úrovni EÚ by sa mali jednotne zavádzať účinné opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovníkov, ako aj politiky pomoci (zahŕňajúce aj peňažnú podporu alebo služby pre dotknutých pracovníkov v odvetviach náročných na zdroje a energiu). Cielené iniciatívy v oblasti práce sú potrebné aj pre regióny najviac zasiahnuté priemyselnou transformáciou, ktoré zahŕňajú nízkopríjmové komunity, nízkokvalifikovaných pracovníkov a skupiny, ktoré sa stali zraniteľnými v dôsledku zelenej transformácie.

3. **Riadenie transformácie v odvetviach náročných na zdroje a energiu a vytváranie zelených trhov EÚ**

Dekarbonizácia odvetví náročných na zdroje a energiu: obojstranne výhodná tvorba politík

3.1. Úsilie o dekarbonizáciu v odvetviach náročných na zdroje a energiu bude mať rozhodujúci vplyv na celkový proces transformácie, najmä na veľkých producentov emisií skleníkových plynov a spotrebiteľov surovín. V dôsledku toho výrazné zníženie emisií CO_2 pochádzajúcich z odvetví náročných na zdroje a energiu ovplyvní celkovú účinnosť transformácie, meranú energetickou návratnosťou investícií (EROI) ([3]) a vplyvom na klímu, ktorý sa približuje využívaniu obnoviteľných energií v procese.

3.2. Riešenia dekarbonizácie by sa mali sústrediť na osobitné potreby a prekážky, s ktorými sa každé odvetvie stretáva vo svojom vlastnom procese. Najlepšou možnosťou preto môžu byť odvetvové politiky.

3.3. Okrem toho by Komisia mala zabezpečiť koordináciu a súdržnosť medzi priemyselnými politikami, obchodnými politikami a politikami v oblasti klímy.

3.4. Legislatívne a regulačné procesy však predstavujú zložitý byrokratický rámec, v dôsledku čoho sú ekologické investície v niektorých prípadoch pre priemyselné odvetvia menej atraktívne. Nové alebo revidované právne predpisy EÚ by mali podliehať prísnym kontrolám konkurencieschopnosti, aby sa uvoľnil regulačný priestor a prilákali a udržali ekologické investície.

3.5. V tejto súvislosti by Komisia mala zaviesť pravidelné hodnotenie politík súvisiacich s dekarbonizáciou odvetví náročných na zdroje a energiu, pričom by mala zmerať vplyv na konkurencieschopnosť a hospodársku odolnosť.

3.6. Vytvorenie stabilných a predvídateľných trhov a podnikateľského prostredia je takisto nevyhnutné na to, aby sa odvetviam náročným na zdroje a energiu umožnilo začať proces dekarbonizácie a prispieť k transformácii.

([3]) EROI (energetická návratnosť investícií) je miera čistej energie vyrobenej zdrojom energie v pomere k množstvu energie investovanej do jej ťažby, prepravy a premeny na využiteľnú formu, napr. množstvo energie spotrebovanej na výrobu solárneho panelu v porovnaní s energiou vyrobenou týmto panelom počas jeho životnosti.

3.7. Strategický prístup Číny a obrovský úspech amerického zákona o znižovaní inflácie si vyžadujú strategickú a presvedčivú reakciu Európy. Od vypracovania Európskej zelenej dohody v roku 2019 je Európa vnímaná ako líder zelenej agendy. Avšak, hoci chce byť EÚ považovaná za lídra zelenej transformácie, jej investície v tejto oblasti sú oveľa nižšie ako investície Číny a menej pružné ako investície USA. Z dôvodu výrobných dotácií a daňových úľav podľa amerického zákona o znižovaní inflácie spoločnosti z EÚ presúvajú svoje investície do ekologických technológií do USA na úkor Európy. Európa musí reformovať systém riadenia, aby bola schopná konkurovať USA a Číne.

3.8. Okrem toho by sa koordinácia medzi jednotlivými oblasťami politiky mala posudzovať na dennej báze, a nie v rámci jedného zdĺhavého procesu.

3.9. Akýkoľvek pokus o vytvorenie strategickej priemyselnej politiky si vyžaduje strategické informácie o vedeckom, technologickom a odvetvovom vývoji. Mali by sa preskúmať nové spôsoby a prostriedky zhromažďovania a analýzy najdôležitejších údajov pre rozvoj strategickej priemyselnej politiky v budúcnosti.

Zvyšovanie konkurencieschopnosti EÚ s cieľom predchádzať závislostiam

3.10. V nasledujúcich rokoch bude EÚ potrebovať obrovské množstvo kritických a strategických surovín, aby splnila požiadavky zelenej a digitálnej transformácie a zároveň zachovala strategickú autonómiu Európy. Odvetvia náročné na zdroje a energiu sú dôležitými dodávateľmi materiálov a výrobkov na podporu zelenej transformácie v iných odvetviach hospodárstva, ale zároveň sú spotrebiteľmi energie z obnoviteľných zdrojov a ekologických výrobkov, ktoré budú tieto iné odvetvia vyrábať. Preto bude nevyhnutná stabilná ponuka. Okrem toho by sa mala venovať osobitná pozornosť aj nadväzujúcim výrobkom, ktoré sú strategické a kľúčové pre dekarbonizáciu hospodárstva EÚ.

3.11. EÚ a Spoločné výskumné centrum už vo viacerých štúdiách identifikovali výrobky a technológie, ktoré sú kľúčové pre úsilie o dekarbonizáciu a ktoré by sa mali zohľadniť pri navrhovaní budúcich politík EÚ ([4]). Priemysel EÚ súťaží s deformovaným dovozom z tretích krajín, ktoré v niektorých prípadoch využívajú štátom regulované ceny energie a značné dotácie. Energetická kríza v Európe preto predstavuje existenčné ohrozenie európskej priemyselnej základne.

3.12. Politika EÚ v oblasti klímy a priemyslu by sa mala zosúladiť, aby sa podporil záväzok priemyslu EÚ znížiť emisie CO_2 na európskej aj celosvetovej úrovni. EÚ by preto mala odvetvia náročné na zdroje a energiu naďalej chrániť pred únikom uhlíka. Okrem toho vzhľadom na naliehavú potrebu podporovať elektrifikáciu priemyselných procesov by Komisia mala zmeniť usmernenia k niektorým opatreniam štátnej pomoci v súvislosti so systémom obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov po roku 2021. Zoznam odvetví oprávnených na kompenzáciu nepriamych nákladov na uhlík premietnutých do cien elektrickej energie by sa mal rozšíriť tak, aby odrážal súčasné vyššie ceny elektrickej energie a aby zahŕňal odvetvia a pododvetvia ohrozené únikom uhlíka, ktoré majú významný potenciál elektrifikácie.

3.13. EHSV okrem toho víta návrh nariadenia Komisie o zlepšení koncepcie trhu s elektrinou v Únii, čím sa zabezpečia základné dodávky energie za regulované a stabilné ceny.

3.14. V neposlednom rade treba uviesť, že akt o klimaticky neutrálnom priemysle a Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody existujú na papieri a ešte ich len treba premietnuť do politických intervencií. Okrem toho by EÚ mala investovať do budovania potrebných inštitucionálnych a administratívnych kapacít v členských štátoch s cieľom riadiť prechod na uhlíkovú neutralitu a vytvoriť zelené trhy.

4. **Zelené trhy a atribúty účinnej priemyselnej politiky EÚ**

4.1. Ambiciózna cesta dekarbonizácie smerom k uhlíkovej neutralite zahŕňa radikálnu transformáciu európskeho priemyslu a vyžaduje si zvýšenie výrobných kapacít a technologický rozvoj, primárne podporou investícií a vytvorením trhov pre ekologické výrobky (na základe ukazovateľa uhlíkovej stopy).

([4]) Pozri Carrara, S. a kol.: *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (Analýza dodávateľských reťazcov a prognóza dopytu po materiáloch v strategických technológiách a sektoroch v EÚ – výhľadová štúdia), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2023, doi:10.2760/386650, JRC132889.

4.2. Dekarbonizovaná priemyselná výroba by mohla mať konkurenčnú nevýhodu oproti konvenčnej priemyselnej výrobe s vysokou uhlíkovou náročnosťou. Dôvodom sú vyššie riziká pri zavádzaní nových technológií, vyššie výrobné náklady (OPEX – prevádzkové náklady) a vyššie vstupné náklady. Tvorcovia politík majú niekoľko možností, ako zasiahnuť v súvislosti s emisiami CO_2 na strane ponuky alebo dopytu. Na strane ponuky by mohlo ísť napríklad o systém obchodovania s emisiami (ETS) a mechanizmus uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM), ako aj o verejnú podporu investícií, inovácií, výskumu a vývoja a energetických vstupov. Opatrenia na strane dopytu by sa mohli zamerať na zelené verejné obstarávanie, konkrétne poskytovaním informácií o výrobkoch šetrných k životnému prostrediu.

Intervencie na strane dopytu

4.3. Uvádzanie nízkoemisných priemyselných výrobkov na trh čelí systémovým prekážkam. Ekologizácia priemyslu EÚ by sa mala uskutočňovať spolu s účinnými osvetovými kampaňami, dotáciami na produkciu a podobnými opatreniami, aby sa zabezpečil hladký nárast dopytu po výrobkoch ekologického trhu.

4.4. Významné časti priemyselných hodnotových reťazcov sa v súčasnosti nachádzajú v zahraničí, čo má za následok identifikovateľné zraniteľné miesta pre európske hospodárstvo a spoločnosť. EÚ by preto mala v rámci globálnych hodnotových reťazcov podporovať európsky obsah vo výrobkoch. Verejné obstarávanie by malo stimulovať tovar vyrobený z komponentov s pôvodom v EÚ. Verejné orgány musia prideliť váhu príspevku ponuky k udržateľnosti a odolnosti, ktorá sa pohybuje na úrovni 15 % až 30 % kritérií na vyhodnotenie ponúk. To presahuje obyčajné kritériá (nízkej) ceny a je v súlade so zásadou „ekonomicky najvýhodnejšej ponuky“. Malo by to viesť k záväznejšiemu prístupu k udržateľnosti a ekonomicky najvýhodnejšej ponuke.

Zelenšie verejné obstarávanie

4.5. Ciele dekarbonizácie odvetví náročných na zdroje a energiu by profitovali z ekologizácie verejného obstarávania, ktoré zatiaľ nedosiahlo veľký pokrok v oblasti emisií CO_2. Aj to môže byť spôsob, ako vytvoriť trhy pre ekologické výrobky. Taxonómia EÚ ([5]), ktorá bola vytvorená na podporu udržateľných investícií vymedzením jasných kritérií na úrovni priemyslu, pokiaľ ide o to, čo sa považuje za zelenú činnosť, by sa mohla použiť aj na verejné obstarávanie, výskum a vývoj, inovácie a investičné rozhodovanie.

Intervencie na strane ponuky

4.6. V tejto súvislosti by vhodné regulačné rámcové podmienky pre modely výroby čistých technológií viedli k úspechu celej politiky dekarbonizácie a doplnili by ambície EÚ v oblasti klimatickej neutrality v praxi a na všetkých úrovniach.

4.7. Zavedenie dlhodobých mechanizmov na uľahčenie výroby, dostupnosti a spotreby dekarbonizovanej elektrickej energie a energie za globálne konkurencieschopné ceny je dôležité aj pre konkurencieschopnosť priemyselných odvetví EÚ, najmä odvetví náročných na zdroje a energiu. Je potrebný jasný a stručný rámec pre nákladovo konkurencieschopnú výrobu zeleného a ružového vodíka, ako aj mechanizmy na podporu rozvoja vodíkovej infraštruktúry a rekvalifikácie a zvyšovania kvalifikácie pracovníkov pre odvetvia založené na vodíku.

4.8. V rámci európskeho aktu o kritických surovinách (CRMA) ([6]), ktorý navrhla Komisia, sa EHSV domnieva, že súčasné zoznamy kritických surovín a strategických surovín by sa mali doplniť o materiály dôležité pre zelenú a digitálnu transformáciu, ktoré by sa v budúcnosti mohli stať kritickými a strategickými (napr. hliník, ferozliatiny, syntetický grafit, striebro), a o druhotné, post-spotrebiteľské suroviny (napr. kovový šrot).

Obchodná politika

4.9. Žiadny z týchto cieľov sa nedosiahne, ak na celosvetovej úrovni nebudú existovať rovnaké podmienky prostredníctvom dobre navrhnutej obchodnej politiky a silných nástrojov na ochranu obchodu, ktoré budú chrániť priemysel EÚ pred nekalou hospodárskou súťažou a dumpingom z tretích krajín. EÚ by sa mala zamerať na zabezpečenie rýchlejšieho vykonávania opatrení na ochranu obchodu, rýchlejšie a účinnejšie prešetrovania a umožnenie širokého uplatňovania dočasných opatrení.

([5]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Taxonómia EÚ, podávanie správ o udržateľnosti podnikov, preferencie z hľadiska udržateľnosti a fiduciárne povinnosti: nasmerovanie financií k Európskej zelenej dohode (Ú. v. EÚ C 517, 22.12. 2021, s. 72).

([6]) COM (2023) 160.

4.10. Cieľom zavedenia mechanizmu CBAM je zabrániť úniku uhlíka a stimulovať dekarbonizáciu v celom svete. EÚ by mala podniknúť všetky potrebné kroky na zaistenie toho, aby mechanizmus CBAM neviedol k zvýšeniu emisií skleníkových plynov v iných častiach sveta.

4.11. EHSV odporúča, aby Komisia posúdila účinnosť mechanizmu CBAM pri riešení rizika úniku uhlíka v prípade tovaru vyrobeného v EÚ na vývoz do tretích krajín. Toto sa musí vykonať počas hodnotiaceho obdobia pred zavedením opatrenia. Ak Komisia vo svojej správe dospeje k záveru, že v prípade tovaru vyrábaného v EÚ existuje riziko úniku uhlíka, mala by predložiť legislatívny návrh na riešenie týchto rizík. Okrem toho sa počas prechodného obdobia musí preskúmať široká škála prísnych opatrení proti obchádzaniu a následne sa musia uplatňovať na dovoz.

4.12. Dohľad nad trhom sa musí posilniť, aby sa zaručil súlad dovážaného tovaru, a to aj pokiaľ ide o recyklovaný obsah tohto tovaru. EÚ by mala zvážiť harmonizáciu a posilnenie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa dovozu priemyselného tovaru a elektronického obchodu v záujme propagovania udržateľných a spravodlivých výrobkov.

Financovanie a investície

4.13. Na zabezpečenie predvídateľnosti a prilákanie čistých investícií a na podporu zelenej transformácie a konkurencieschopnosti priemyslu je potrebné, aby boli právne predpisy EÚ vo všetkých oblastiach politiky konzistentné. Nástroje politiky obozretného vytvárania trhu budú tiež potrebné na úplné uznanie a uprednostňovanie hodnoty nízkouhlíkových priemyselných materiálov a na zvýšenie dopytu po výrobkoch vyrobených z týchto materiálov.

4.14. Financovanie je nevyhnutné aj na podporu výskumu a vývoja, aby sa EÚ mohla stať lídrom v oblasti udržateľnosti. Zjednodušenie procesu podávania žiadostí o verejné financovanie má zásadný význam pre urýchlenie inovácií a udržateľnosti.

4.15. Schvaľovacie postupy by sa mali vnímať v kontexte investičných a inovačných projektov, ktoré sú určené na podporu hospodárskej konkurencieschopnosti a ekologizácie hospodárstva. Určenie prioritných projektov, pokiaľ ide o činnosti, ako je ťažba, rafinácia a recyklácia, je takisto potrebné na zlepšenie bezpečnosti dodávok pre priemysel EÚ. Zrýchlené postupy udeľovania povolení na vnútroštátnej úrovni a ľahší prístup k financovaniu budú mať zásadný význam pre zabezpečenie strategickej autonómie v týchto hodnotových reťazcoch. Počas tohto procesu je nevyhnutné zachovať rovnaké podmienky v rámci jednotného trhu EÚ. Nové príležitosti pre vnútroštátne dotácie v rámci dočasného krízového rámca zvýhodňujú ekonomicky silné členské štáty, v ktorých sme svedkami trendu smerom k častejším vnútroštátnym opatreniam financovania.

Obehové hospodárstvo

4.16. V záujme presadzovania obehovosti by sa EÚ mala zamerať na podporu technológií a zariadení na zber, triedenie a recykláciu. V tejto súvislosti by obehové hospodárstvo mohlo byť nástrojom na dekarbonizáciu a zvýšenie dopytu po recyklovaných výrobkoch vytvorením trhov s recyklovanými výrobkami. Žiaľ, recyklácii odpadu bráni samotná legislatíva. Jednoduchšie postupy sú nevyhnutné na to, aby sa zvýšili recyklačné činnosti.

V Bruseli 13. decembra 2023

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Oliver RÖPKE